

**บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนกลุ่มศรีรัตน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4**

**Roles of School Administrator for Promoting Morality and Ethics in Learning
Management of Sirattana Group Under Si Sa Ket Primary Educational Service Area Office 4**

วิภาพรณ เนตรอนงค์¹ ทองสุข วันแสน²
Wiphaphan Netanong¹ Thongsook Wansaen²

^{1,2}บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี
^{1,2}Graduate School of Ratchathani University

*Corresponding Author, e-mail: Krutumtoom@gmail.com

Received: February 23, 2018; Revised: April 2, 2019; Accepted: April 11, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน และศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนกลุ่มศรีรัตนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 วิธีการดำเนินการวิจัยมี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรกเป็นการศึกษาบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 191 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนนี้ใช้การแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตามสถานภาพ ประกอบด้วยตำแหน่งงาน ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าที (t-test Independent) และประสิทธิภาพการทำงาน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test: One way ANOVA) ขั้นตอนที่ 2 เป็นการศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน

โดยการสัมภาษณ์ ใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคลากรทางการศึกษา 16 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหา และสรุปในเชิงบรรยาย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน คือ 1) ด้านนโยบายการศึกษา 2) ด้านรูปแบบการจัดการศึกษา 3) ด้านการประเมินผล 4) ด้านปัจจัยสนับสนุน

2. ผลการเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนตามความคิดเห็นของบุคลากร จำแนกตามตำแหน่ง พบว่าในภาพรวมและรายด้าน 3 ด้าน คือ 1) ด้านนโยบายการศึกษา 2) ด้านรูปแบบการจัดการศึกษา 3) ด้านการประเมินผล แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วน ด้านปัจจัยสนับสนุน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 และเมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่าในภาพรวมและรายด้าน 2 ด้าน คือ ด้านรูปแบบการจัดการศึกษา ด้านการประเมินผล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านนโยบายการศึกษา และด้านปัจจัยสนับสนุน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน สรุปได้ดังนี้ 1) ด้านนโยบายการศึกษา ผู้บริหารควรพัฒนาเรื่องการกำหนดนโยบายที่เป็นรูปธรรม การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้มีความเหมาะสมทันต่อยุคสมัย 2) ด้านรูปแบบการจัดการศึกษา ผู้บริหารควรพัฒนาเรื่องส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม โดยใช้การบูรณาการจัดการเรียนรู้เข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่นและเรื่องของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ส่งเสริมให้มีการจัดโครงการและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรมที่มีความหลากหลาย และควรมีบทบาทในการส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาตนเองในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม 3) ด้านการประเมินผล ผู้บริหารควรพัฒนาบทบาทในการส่งเสริมให้มีคณะกรรมการ คณะทำงาน คณะครูและนักเรียน มีส่วนร่วมในการวัดและประเมินการจัดการเรียนการสอนที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมอย่างต่อเนื่องและหลากหลาย และส่งเสริมให้บุคคลหรือหน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม 4) ด้านปัจจัยสนับสนุน ผู้บริหารควรพัฒนาเรื่องความร่วมมือทั้งจากชุมชน หน่วยงานภายนอก รวมทั้งมีบทบาทในการหาปัจจัยและงบประมาณ สนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรม เพื่อการขับเคลื่อนกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม

คำสำคัญ : บทบาทผู้บริหาร การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม

Abstract

The purpose of this study were to study, compare and study the guidelines for developing the roles of school administrator for promoting morality and ethics in learning management of Sirattana Group Under Si Sa Ket Primary Educational Service Area Office 4 .This research method was 2 processes: The first; to study and compare the roles of school administrator for promoting morality and ethics in learning management. The samples consisted of 191 peoples, there were selected by stratified random sampling. The data was collected by rating scale questionnaire and analyzed by frequencies, percentage, mean and standard deviation. The comparison the roles of the school administrator for promoting morality and ethics in learning management classified by position was analyzed by using Independent Sample t-test and classified by experience was analyzed by using One Way Analysis of Variance (One-Way ANOVA). The second was to study the guidelines for developing the roles of the school administrator for promoting morality and ethics in learning management. The samples were 16 people, there were selected by purposive sampling. The tool for gathering data was the interview guidelines. The data was analyzed by content analysis.

The result were as follows:

1. The roles of the school administrator for promoting morality and ethics in learning management was at high level in overall. When considered in each aspect, there were at high level 4 aspects; Educational policy, learning management's model, assessment, the factor endowments.

2. The comparison the roles of the school administrator for promoting morality and ethics in learning management classified by position was found that as a whole and in three aspects; the educational policy, the learning management's model, the assessment found not to be statistically significance different but in the other one aspect, namely, the factor endowments was statistically significance different at 0.05 level. When classified by experience, there were not statistically significance as a whole and two aspects; learning management's model and assessment but there were statistically significance different at 0.05 level two aspects, there were educational policy and the factor endowments.

3. The guidelines for developing the roles of the school administrator for promoting morality and ethics in learning management were as follow;

1) Educational policy aspect, the administrators should be determined and clearly the policy, developing and updating the school structure and developing school curriculum in aspect of morality and ethics. 2) Learning management's model aspect, the administrators should supporting the teachers in making the morality and ethics activities and lesson plans by coordinating among local knowledge and desirable features and enhance the teachers in learning and teaching the morality and ethics. 3) Assessment aspect, the administrators should supporting the participants; the school board, the community leaders, teachers and students in an continuing assessment and monitoring the morality and ethics learning management. 4) The factor endowments, the administrators should supporting the cooperating between school and the other organizations to moving forward the morality and ethics leaning management and the planning for budget and funded.

Keyword: Roles of School Administrator, Promoting in Learning Management of Morality and Ethics

ความเป็นมาและความสำคัญ

ปัจจุบันคนไทยกำลังประสบปัญหาวิกฤต คุณธรรมและจริยธรรมลดลง ขณะเดียวกันวัฒนธรรมและระบบคุณค่าที่ดั่งามของสังคมไทยเริ่มเสื่อมถอยลง โดยเป็นผลกระทบมาจากการเลื่อนไหลทางวัฒนธรรมจากต่างชาติเข้ามาสู่ประเทศไทยผ่านสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนยังขาดทักษะในด้านการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ไม่สามารถคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมที่ดีหรือไม่ดีได้ ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนค่านิยมและพฤติกรรมที่เน้นวัตถุนิยมและบริโภคนิยมมากขึ้น ขาดจิตสำนึกสาธารณะ ให้ความสำคัญกับส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ทำให้คุณธรรมและจริยธรรมของคนไทยลดลงนำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ ทางสังคม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550) สถาบันหลักทางสังคมที่มีบทบาทสำคัญต่อการปลูกฝังศีลธรรมให้สำนึก ในคุณธรรม จริยธรรม และอบรมหล่อหลอมให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชนมีลดน้อยถอยลง ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะที่เป็น

บุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำองค์กรสู่การเปลี่ยนแปลง ฉะนั้นผู้บริหารจึงเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา เพราะผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำและเป็นผู้สร้างขวัญกำลังใจให้ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนเกิดลักษณะนิสัยที่ต้องการ ในโลกยุคไร้พรมแดน ซึ่งการจัดการศึกษาที่สมบูรณ์นั้นจะต้องพัฒนาทั้งด้านความรู้ควบคู่กับคุณธรรม ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนั้น แผนพัฒนาประเทศ แผนพัฒนาการศึกษาต่าง ๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้กำหนดนโยบายและกลยุทธ์โดยมีจุดเน้นการพัฒนาความรู้กับคุณธรรม ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ได้ดำเนินงานเพื่อสนองตอบนโยบายดังกล่าว โดยได้กำหนดนโยบายและกลยุทธ์ คุณธรรมนำความรู้ มีจุดเน้นให้โรงเรียนทุกโรงเรียนในสังกัดจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมโดยได้สำรวจสภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินงานของสถานศึกษาในสังกัด เพื่อนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4, 2560)

ในปัจจุบันโรงเรียนในกลุ่มศรีรัตนฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 เป็นส่วนหนึ่งในการผลักดันเรื่องคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน จะเห็นได้จากการดำเนินโครงการและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นโครงการโรงเรียนศีล 5 โครงการโรงเรียนสีขาว หรือโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล ซึ่งเป็นการดำเนินงานสนองนโยบายของเขตพื้นที่การศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ ในเรื่องการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม (กลุ่มโรงเรียนศรีรัตนฯ, 2560) แต่จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา และข้อมูลของฝ่ายกิจกรรมนักเรียน ยังพบว่ายังมีนักเรียนบางส่วนกระทำความผิดอยู่หรือมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด การหนีเรียน การลักขโมย และมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น สาเหตุส่วนใหญ่มาจากการขาดคุณธรรมและจริยธรรม (กลุ่มโรงเรียนศรีรัตนฯ, 2560) จากปัญหาดังกล่าวโรงเรียนจึงได้มีมาตรการในการส่งเสริมและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมผู้เรียน โดยเน้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ครูได้บูรณาการการสอนโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม แต่กระบวนการจัดการเรียนรู้เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ เพราะโรงเรียนคือหน่วยงานที่ต้องขัดเกลาพฤติกรรม และปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดคุณธรรม จริยธรรม จึงต้องมีการดำเนินการกำหนดทิศทาง มีมาตรการส่งเสริมการดำเนินงาน ร่วมมือกับครอบครัว ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรมผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามที่วางไว้

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงศึกษาเรื่อง บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม ในโรงเรียนกลุ่มศรีรัตนฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 เพื่อนำผลวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนกลุ่มศรีรัตนฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 4
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหาร ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนกลุ่มศรีรัตนฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 4 จำแนกตามสถานภาพของบุคลากรทางการศึกษา ประกอบด้วย ตำแหน่งงานและประสบการณ์การทำงาน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนกลุ่มศรีรัตนฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4

ขอบเขตของการวิจัย

1. การศึกษาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน มีรายละเอียดดังนี้
 - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรทางการศึกษา ประกอบด้วยผู้อำนวยการและครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มศรีรัตนฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 321 คน แบ่งเป็นผู้อำนวยการ 32 คน ครูผู้สอน 289 คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรทางการศึกษา ประกอบด้วยผู้อำนวยการและครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มศรีรัตนฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 191 คน แบ่งเป็นผู้อำนวยการ 19 คน ครูผู้สอน 172 คน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) แล้วสุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสถานภาพ

1.3 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ตัวแปรต้น คือ สถานภาพของบุคลากรทางการศึกษา ประกอบด้วยตำแหน่งงานและประสบการณ์การทำงาน ตัวแปรตาม คือ บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านนโยบายการศึกษา 2) ด้านรูปแบบการจัดการศึกษา 3) ด้านการประเมินผล 4) ด้านปัจจัยสนับสนุน

2. การศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรทางการศึกษาตามข้อ 1.1

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน กลุ่มศรีรัตนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำนวน 16 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จาก 8 โรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ 1 คน และครูผู้สอน 1 คน

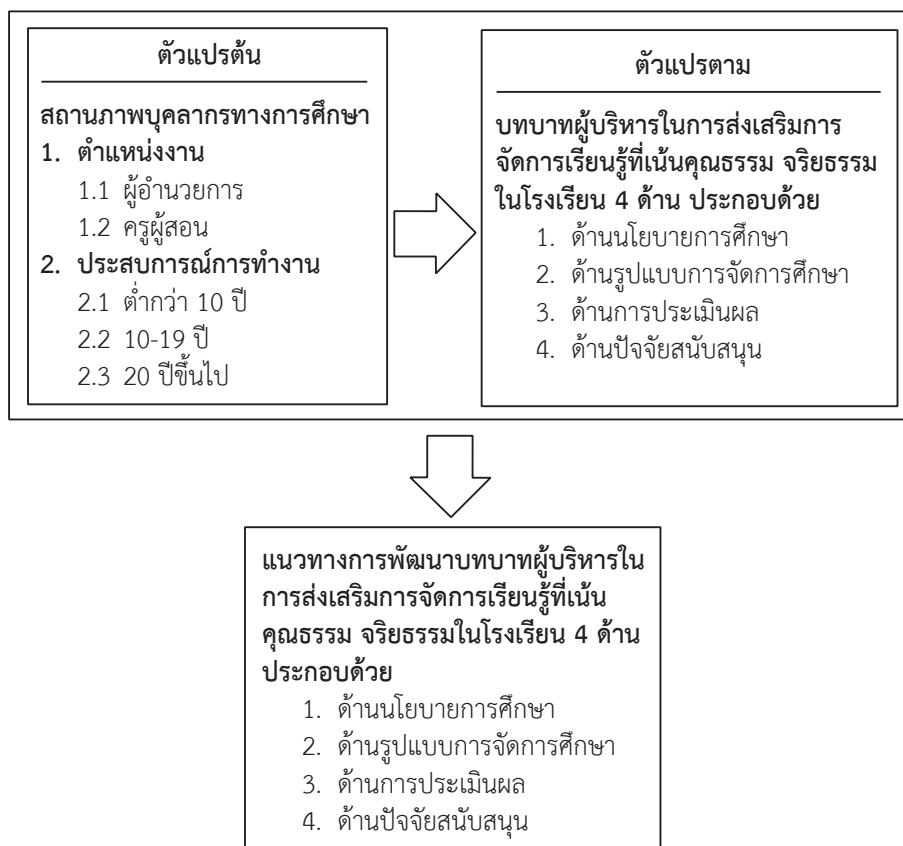
2.3 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย คือ แนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน 4 ด้าน ตามข้อ 1.3

3. ระยะเวลาในการวิจัย

ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล ระหว่างเดือนมิถุนายน-ธันวาคม พ.ศ. 2560

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษารolesผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน กลุ่มศรีรัตนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ผู้วิจัยค้นคว้าได้ศึกษาดารานหนังสือ งานวิจัย และคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล ตามโครงสร้างการบริหารงานของกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย 4 ด้าน คือ ด้านนโยบายการศึกษา ด้านรูปแบบการจัดการศึกษา ด้านการประเมินผล และด้านปัจจัยสนับสนุน ซึ่งมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กับตัวแปรต้น คือตำแหน่งงานและประสบการณ์การทำงาน ผู้วิจัยจึงเขียนกรอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนกลุ่มศรีรัตนฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ใช้กลุ่มตัวอย่างคือ บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน จำนวน 191 คน เป็นผู้อำนวยการ 19 คน และ ครูผู้สอน 172 คน ในปีการศึกษา 2560 ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสถานภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.21-0.63 และความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ใช้วิธีการดังนี้คือ การแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพของบุคลากรทางการศึกษา ประกอบด้วยตำแหน่งงาน ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าที (t-test Independent) และประสบการณ์การทำงาน ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One-way ANOVA)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนกลุ่มศรีรัตนฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 16 คน ได้มาโดยเลือกแบบเจาะจงจาก 8 โรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน ประกอบด้วยผู้อำนวยการ 1 คน และครูผู้สอน 1 คน ในปีการศึกษา 2560 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และสรุปในเชิงบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนกลุ่มศรีรัตนฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาพบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อ พบดังนี้

1.1 ด้านนโยบายการศึกษา ในภาพรวมผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยระดับมากใน 3 ลำดับแรก คือ 1) ผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมให้มีการกำหนดนโยบายการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม 2) ผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมให้มีการกำหนดแผนงานระยะสั้นและแผนงานระยะยาว ที่มีความชัดเจนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน และ 3) ผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน การจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนอย่างเหมาะสม

1.2 ด้านรูปแบบการจัดการศึกษาในภาพรวมผู้บริหารมีบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อโดยระดับมากใน 3 ลำดับแรกคือ 1) ผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมให้ครูจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม 2) ผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมให้มีการจัดสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปภายในโรงเรียนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม และ 3) ผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมให้ครูมีการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม

1.3 ด้านการประเมินผล ในภาพรวมผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก 7 ข้อ และที่เหลือ 3 ข้ออยู่ในระดับปานกลาง โดยระดับมาก 3 ลำดับแรกคือ 1) ผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมให้โรงเรียนมีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เหมาะสม 2) ผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมให้โรงเรียน

มีการประเมินผลสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม และ 3) ผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมให้ครูมีการแจ้งผลการประเมินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบและนำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

1.4 ด้านปัจจัยสนับสนุนในภาพรวมผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก 10 ข้อ และที่เหลือน้อย 8 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง โดยระดับมาก 3 ลำดับแรกคือ 1) ผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมความร่วมมือกับชุมชนในการจัดกิจกรรมที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม 2) ผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมให้โรงเรียนจัดอบรมบุคลากรเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมทั้งภายในและภายนอกองค์กรอย่างสม่ำเสมอ และ 3) ผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมความร่วมมือกับชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม จนได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติเป็นโรงเรียน/ชุมชนต้นแบบด้านคุณธรรม จริยธรรม

2. ผลการเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนกลุ่มศรีรัตนฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตามตำแหน่งงาน พบว่าผู้บริหารมีบทบาทอยู่ในระดับมาก ทั้ง 2 กลุ่ม โดยมีบทบาทแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งภาพรวมและรายด้าน 4 ด้าน คือ 1) ด้านนโยบายการศึกษา 2) ด้านรูปแบบการจัดการศึกษา 3) ด้านการประเมินผล 4) ด้านปัจจัยสนับสนุน และจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่าทั้งภาพรวมและรายด้านผู้บริหารมีบทบาทอยู่ในระดับมาก ทั้ง 3 กลุ่มโดยผู้บริหารมีบทบาทแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในภาพรวมและรายด้าน 2 ด้าน คือ 1) ด้านรูปแบบการจัดการศึกษา 2) ด้านการประเมินผล ส่วนอีก 2 ด้าน คือ 1) ด้านนโยบายการศึกษา 2) ด้านปัจจัยสนับสนุนพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนกลุ่มศรีรัตนฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านนโยบายการศึกษา ควรพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมให้มีการกำหนดนโยบายที่เป็นรูปธรรมในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน จัดทำโครงสร้างปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ควรมีการเชิญผู้นำหรือผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนมาร่วมในการกำหนดนโยบายในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเน้นคุณธรรม จริยธรรมด้วย ควรมีการกำหนดนโยบายการศึกษาที่นำมาปฏิบัติและประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาได้

3.2 ด้านรูปแบบการจัดการศึกษา ควรพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม โดยใช้การบูรณาการจัดการเรียนรู้เข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่น

และเรื่องของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ส่งเสริมให้มีการจัดโครงการและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม และจริยธรรมเป็นเพื่อให้เกิดความหลากหลาย มีการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อวางแผนและกำกับติดตาม ในเรื่องกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามแนวทาง/นโยบายที่โรงเรียนกำหนดอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ตลอดจนมีบทบาทในการส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาตนเองในการจัดการเรียนการสอนที่เน้น คุณธรรม จริยธรรมด้วย

3.3 ด้านการประเมินผล ควรพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมให้โรงเรียนโดยมี คณะกรรมการ คณะทำงาน ครู ผู้เรียน มีส่วนร่วมในการวัดและประเมินการจัดการเรียนการสอนที่เน้น คุณธรรม จริยธรรมอย่างต่อเนื่องและหลากหลาย และส่งเสริมให้บุคคลหรือหน่วยงานภายนอกเข้ามา มีส่วนร่วมในการประเมินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม

3.4 ด้านปัจจัยสนับสนุน ควรพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน โดยการขอรับความร่วมมือทั้งจากชุมชน หน่วยงานภายนอก ตลอดจนมีบทบาทในการหาปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรม เพื่อการขับเคลื่อน กระบวนการจัดการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นการจัดหา จัดสรร งบประมาณ หรือการระดมทรัพยากร จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

อภิปรายผล

1. การอภิปรายผลการศึกษาบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้น คุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 การอภิปรายผลในภาพรวม ซึ่งผลการศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริม การจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้บริหารได้ดำเนินการตามกรอบการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนตามนโยบายของกระทรวง ศึกษาธิการ และเขตพื้นที่การศึกษาที่ครอบคลุมทั้ง 4 ด้านทั้งในด้านการกำหนดนโยบาย การจัดรูปแบบ การเรียนรู้ การประเมินผล รวมถึงการจัดหาปัจจัยสนับสนุนต่าง ๆ เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย ของสารภี วรรณทอง (2559) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในกลุ่มโรงเรียนศรีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในกลุ่มโรงเรียน ศรีพุทธ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 การอภิปรายผลรายด้าน มีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 ด้านการกำหนดนโยบาย ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริม การจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน ในรายด้านและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้

เป็นเพราะว่าผู้บริหารได้ศึกษาแนวนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและเขตพื้นที่ แล้วนำมากำหนดเป็นนโยบายของโรงเรียนที่มีความชัดเจน พร้อมทั้งมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจที่สอดคล้องกับนโยบาย กระทรวงศึกษาธิการ และเขตพื้นที่การศึกษาอย่างเหมาะสม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของอุไรวรรณ เดชาสิทธิ์ (2558) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริม ด้านความร่วมมือในชุมชน และด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียนการสอน

1.2.2 ด้านรูปแบบการจัดการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน ในรายด้านและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารเห็นว่ารูปแบบการจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญและมีผลต่อผู้เรียนโดยตรง ผู้บริหารจึงส่งเสริม สนับสนุนให้มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งรูปแบบนี้จะช่วยให้ครูผู้สอนได้เกิดความเข้าใจและเกิดการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ และครูเข้าใจในกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการและสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ที่มีส่วนช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้กับผู้เรียนเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสิรินภา จงท่ามา (2560) ที่ทำวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียนเอกชน ในกำกับของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 มีบทบาทในการส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรการศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผลผลการเรียน

1.2.3 ด้านการประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน ในรายด้านอยู่ในระดับมากและรายข้ออยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารพิจารณาเห็นว่า การประเมินผลเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เพราะเป็นเครื่องมือที่ชี้วัดความสำเร็จ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินไปพัฒนาต่อยอด หรือนำไปปรับปรุงในการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ดังนั้น ผู้บริหารจึงมีบทบาทในการส่งเสริมให้มีการประเมินผลทั้งจากบุคลากรภายในและภายนอกสถานศึกษา รวมทั้งการประเมินผลที่มีความหลากหลายต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ซึ่งคล้ายคลึงกับผลการวิจัยของบัวเรือน พิลำบุตร (2556) ได้ทำวิจัยเรื่อง บทบาท

ผู้บริหารในการส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอโคกโพธิ์ไชย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งภาพรวมและรายด้าน เรียงลำดับด้านที่มีระดับการปฏิบัติมากไปหาน้อย คือ บทบาทด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ บทบาทด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาหลักสูตร

1.2.4 ด้านปัจจัยสนับสนุน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน ในรายด้านอยู่ในระดับมากและรายข้ออยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารได้พิจารณาเห็นว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม ต้องมีปัจจัยสนับสนุนหลายด้าน เช่น หลักสูตร งบประมาณ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินโครงการ และกิจกรรมให้เหมาะสมและเพียงพอ และสร้างเครือข่ายในการทำงานเพื่อให้เกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งคล้ายคลึงกับงานวิจัยของธาดารัตน์ กรูณา (2559) ได้ทำวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ต่อการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ผลการศึกษา เมื่อพิจารณา รายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากจำนวน 5 ด้าน คือ 1) การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครู 2) การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของครู 3) การให้รางวัลและการส่งเสริมแรงแก่ครู 4) การส่งเสริมการพัฒนาของครู 5) การนิเทศและการกำกับติดตามการจัดการเรียนรู้ของครู

2. การอภิปรายผลการเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนกลุ่มศรีรัตนฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตามตำแหน่งงาน คือ ผู้อำนวยการและครูผู้สอน ผลการวิจัยในภาพรวมและรายด้านทุกด้านพบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เป็นเพราะว่าผู้บริหารมีบทบาทในการดำเนินการด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนอย่างเห็นได้ชัด ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมให้โรงเรียนมีการกำหนดนโยบาย การส่งเสริมด้านการจัดการเรียนรู้ที่ปัจจุบันจะเห็นได้ว่าการบูรณาการร่วมกับรายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย มีบทบาทในการกำกับติดตาม ประเมินผลการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนผู้บริหารยังมีบทบาทในการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างดีอีกด้วย จึงส่งผลให้บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้น

คุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัชिता เซยกลิน (2556) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง พบว่าผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 ทั้ง 7 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เพราะว่าผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำทั้งระบบ โดยผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้ให้การส่งเสริมเป็นอย่างดี ทั้งด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการการเรียนรู้ ด้านการวัดประเมินผล ด้านการพัฒนาสื่อเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการส่งเสริมความร่วมมือกับครอบครัว องค์กร หน่วยงานภายนอก ทำให้ความคิดเห็นของครูที่มีตำแหน่งการทำงานที่ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายศรีรัตนฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ตามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี 10-19 ปี ประสบการณ์ 20 ปีขึ้นไป ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมและรายด้าน 2 ด้าน คือ ด้านรูปแบบการจัดการศึกษา และด้านการประเมินผล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน แสดงว่าบุคลากรทางการศึกษาดังกล่าวได้พิจารณาเห็นว่าผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนที่สอดคล้องกัน เนื่องจากนโยบายของกระทรวงและเขตพื้นที่ที่กำหนดไว้ โรงเรียนโดยผู้บริหารและคณะครูได้นำมากำหนดเป็นนโยบายของโรงเรียน และแนวทางปฏิบัติที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ร่วมกับผู้บริหาร ไม่ว่าจะเป็นการจัดการศึกษา การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม และงานด้านการกำกับติดตาม การวัดประเมินผลทั้งภายในโรงเรียน จึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไชยพร เรืองแท้ (2556) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารและครูในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนรายด้านอีก 2 ด้าน คือ ด้านการกำหนดนโยบาย และด้าน

การจัดปัจจัยสนับสนุน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เป็นเพราะว่าบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์ต่างกันมีมุมมองเรื่องดังกล่าวไม่เหมือนกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของอุไรวรรณ เดชาสิทธิ์ (2558) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์พบว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีบทบาทในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. การอภิปรายผลการศึกษานโยบายการพัฒนาบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนกลุ่มศรีรัตนฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศรีสะเกษ เขต 4 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ด้านนโยบายการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารควรพัฒนาบทบาทในการส่งเสริมให้มีการกำหนดนโยบายที่เป็นรูปธรรมในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนจัดทำโครงสร้าง ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับนโยบายเขตพื้นที่การศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการ ควรมีการเชิญผู้นำหรือผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนมาร่วมในการกำหนดนโยบายในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเน้นคุณธรรม จริยธรรม ควรมีการกำหนดนโยบายการศึกษาที่นำมาปฏิบัติและประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาที่มีความทันต่อสถานการณ์ปัจจุบันและนำมาใช้ได้จริง จากผลการวิจัยดังกล่าวจะเห็นว่า แนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมให้มีการดำเนินการด้านนโยบายการศึกษาเป็นแนวทางที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของธารรัตน์ กรูณา (2559) ที่ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารมีข้อเสนอแนะที่สำคัญสรุปได้ดังนี้คือ ผู้บริหารควรหาวิธีการถ่ายทอดนโยบายและแนวปฏิบัติให้ครูผู้สอนเข้าใจแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ให้ชัดเจน

3.2 ด้านรูปแบบการจัดการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารควรพัฒนาบทบาทในการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม โดยใช้การบูรณาการจัดการเรียนรู้เข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่นและเรื่องของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้วย ส่งเสริมให้มีการจัดโครงการและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรมเพื่อให้เกิดความหลากหลาย มีการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อวางแผนและกำกับติดตามในเรื่องกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามแนวทาง/นโยบายที่โรงเรียนกำหนดอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ตลอดจนมีบทบาทในการส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาตนเองในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมด้วย จากผลการวิจัยดังกล่าวจะเห็นว่า แนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมด้านรูปแบบการจัดการศึกษาดังกล่าวเป็นแนวทางที่ดี สอดคล้องกับ

งานวิจัยของไชยพร เรื่องแหล่ง (2556) ได้ศึกษาบทบาทของสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม แก่นักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนดังนี้คือ การสอนจริยธรรม ต้องให้เด็กมีการปฏิบัติจริง ในการดำเนินการด้านคุณธรรม จริยธรรม ต้องมีการดำเนินการในลักษณะ เป็นกิจกรรมและมีการส่งเสริมหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.3 ด้านการประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารควรพัฒนามาตรฐานในการส่งเสริมให้ โรงเรียนโดยมีคณะกรรมการ คณะทำงาน ครู ผู้เรียน มีส่วนร่วมในการวัดและประเมิน รวมถึงมีการ สรุปผลการประเมินเพื่อจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศเพื่อประโยชน์ในการนำไปพัฒนาต่อไป และผู้บริหาร ควรมีบทบาทในการส่งเสริมให้ครูมีการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องและหลากหลาย และส่งเสริม ให้บุคคลหรือหน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน จากผลการวิจัยดังกล่าวจะเห็นว่า แนวทางการพัฒนามาตรฐานผู้บริหารในการ ส่งเสริมด้านการประเมินผลดังกล่าวเป็นแนวทางที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุธัญชนก ทรัพย์ย้อย (2557) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ที่พบว่าแนวทาง ในการบริหารงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาคือ ควรมีการสรุปผลการประเมินและนำผลการประเมินไปพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

3.4 ด้านปัจจัยสนับสนุน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารควรพัฒนามาตรฐานในการส่งเสริม การจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน โดยการขอรับความร่วมมือทั้งจากชุมชน หน่วยงานภายนอก ตลอดจนมีบทบาทในการหาปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรม เพื่อการขับเคลื่อนกระบวนการจัดการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นการจัดหา จัดสรร งบประมาณ หรือ การระดมทรัพยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จากผลการวิจัยดังกล่าวจะเห็นว่า แนวทางการพัฒนา บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมด้านปัจจัยสนับสนุนดังกล่าวเป็นแนวทางที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธัญชนก ทรัพย์ย้อย (2557) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการบริหารงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดสรรงบประมาณ และระดมทรัพยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เพียงพอ และเหมาะสมต่อการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การศึกษาเรื่องบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม ในโรงเรียนกลุ่มศรีรัตนฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านนโยบายการศึกษา สิ่งที่ผู้บริหารพัฒนาดีแล้วและควรพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นก็คือ ผู้บริหาร มีบทบาทในการส่งเสริมให้มีการกำหนดนโยบายการศึกษาเป็นแผนในระยะสั้นและระยะยาวที่นำมาปฏิบัติ ในสถานศึกษาได้ มีการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจที่มีความสอดคล้องกับนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 4 สิ่งที่ควรพัฒนาโดยเร่งด่วนคือ ผู้บริหาร ควรพัฒนาบทบาทในการส่งเสริมให้มีการกำหนดนโยบายที่เป็นรูปธรรมในการจัดการเรียนการสอนที่เน้น คุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน จัดทำโครงสร้าง ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันต่อยุคสมัย ควรมีการเชิญผู้นำหรือผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนมาร่วมในการกำหนดนโยบายในการส่งเสริมการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมด้วย และประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาได้โดยการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร และผู้ที่เกี่ยวข้อง

1.2 ด้านรูปแบบการจัดการศึกษา สิ่งที่ผู้บริหารพัฒนาดีแล้วและควรพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นก็คือ ผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมให้ครูมีบทบาทในการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหา ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีความหลากหลาย สิ่งที่ควรพัฒนาโดยเร่งด่วนคือ การส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรภายนอกที่มีความเกี่ยวข้องมาให้ความรู้ที่ถูกต้องและ ชัดเจนแก่เด็ก โดยให้คำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเพิ่มเติมการปฏิบัตินอกเหนือจากการให้เนื้อหา ในห้องเรียน และควรส่งเสริมให้ครูพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสม และทันต่อยุคสมัย เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

1.3 ด้านการประเมินผล สิ่งที่ผู้บริหารพัฒนาดีแล้วและควรพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นก็คือ ผู้บริหาร มีบทบาทในการส่งเสริมให้สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานด้านการจัดการเรียน การสอนที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม สิ่งที่ควรพัฒนาโดยเร่งด่วนคือ ผู้บริหารควรมีบทบาทในการส่งเสริม ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานด้านคุณธรรม จริยธรรม เช่น การเข้าร่วมรับ การประเมินตามโครงการด้านคุณธรรมจากหน่วยงานรัฐบาลหรือเอกชน เพื่อเป็นการประเมินผลสำเร็จ ในภาพรวมผู้บริหารควรมีบทบาทในการส่งเสริมให้ผู้เรียน ผู้ปกครองและครูมีส่วนร่วมในการประเมิน ผู้เรียนเพื่อให้เกิดความหลากหลาย และประเมินผลการทำอย่างต่อเนื่อง แล้วผลของงานสามารถ สะท้อนกลับมาสู่งานในแต่ละด้านได้เป็นอย่างดี

1.4 ด้านปัจจัยสนับสนุน สิ่งที่ผู้บริหารพัฒนาดีแล้วและควรพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นไป ผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม สิ่งที่ต้องพัฒนาโดยเร่งด่วนคือ ผู้บริหารควรมีบทบาทในการส่งเสริมให้ครู ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดทำงบประมาณ ระดมทรัพยากรและงบประมาณ เพื่อให้การดำเนินงานด้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนให้เกิดความคล่องตัว เกิดประสิทธิภาพ และผู้บริหารควรมีบทบาทในการส่งเสริมให้มีการกำกับติดตามและควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณ ตรวจสอบให้มีความชัดเจนและโปร่งใส แล้วผลของงานสามารถสะท้อนกลับมาสู่งานในแต่ละด้านได้เป็นอย่างดี

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบประสิทธิผลบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริม การจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนกลุ่มศรีรัตนฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4

2.2 ควรมีการวิจัยพัฒนาบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนกลุ่มศรีรัตนฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4

2.3 ควรมีการวิจัยพัฒนากลยุทธ์บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนกลุ่มศรีรัตนฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ รสพ.
- กลุ่มโรงเรียนศรีรัตนฯ. (2560). *รายงานประจำปี 2559*. กลุ่มโรงเรียนศรีรัตนฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 4.
- ไชยพร เรืองแท้. (2556). *บทบาทของสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1*. (ปริญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษบัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).
- ธาดารัตน์ กรูณา. (2559). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ต่อการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครูในศตวรรษที่ 21*. (วิทยานิพนธ์ปริญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชธานี).
- บัวเรียน พิลาบุตร. (2556). *บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอโคกโพธิ์ไชย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ).
- รัชิตา เขยกลั่น. (2556). *บทบาทผู้บริหารกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1*. (ปริญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารจัดการคณะสงฆ์), มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).
- สารทิ วรรณทอง. (2559). *บทบาทของสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนกลุ่มโรงเรียนศรีพุทธ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1*. (สารนิพนธ์ปริญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยปทุมธานี).
- สิรินภา จงท่ามา. (2559). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนเอกชนในกำกับของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิต เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย).
- สุธัญชนก ทรัพย์ย้อย. (2558). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี).

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10*. ค้นหวันที่ 14 กรกฎาคม 2560, ค้นหาจาก <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4. (2560). *รายงานประจำปี 2559*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 4, จังหวัดศรีสะเกษ.
- อุไรวรรณ เดชาสิทธิ์. (2558). *บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช).

Translated Thai References (ส่วนที่แปลรายการอ้างอิงภาษาไทย)

- Choeyklin, R. (2013). *Executive roles and morality promotion of moral schools Office of Bangkok Education Area 1*. (Master's thesis (Sangha management), Mahachulalongkornrajavidyalaya University). [In Thai]
- Dechakit, U. (2015). *The role of school administrators in promoting moral and ethical students. Under the office of Nakhon Si Thammarat Primary Education Area Office 2*. (Master's thesis Department of Educational Administration, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University). [In Thai]
- Jongtumma, S. (2016). *The role of school administrators in promoting student-centered learning process management of private schools in the supervision of the Office of Primary Education Service Area, Uttaradit District 1*. (Master's Thesis, Mahamongkutrajawittayalai). [In Thai]
- Karuna, T. (2016). *The role of school administrators Under the Office of Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area 3, to promote teaching and learning of teachers in the 21st century*. (Master of Educational Administration, Rajathani Rajabhat University). [In Thai]
- Ministry of Education. (2003). *Basic school administration manual that is a legal entity*. Bangkok: Rorsorpor printing. [In Thai]
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2007). *National Economic and Social Development Plan No. 10*. Retrieved from 14 July 2017, search from <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid> [In Thai]

- Pilabut, B. (2013). *Executive roles in promoting student-centered learning process management in basic schools Khok Pho Chai District Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 2*. (Master of Educational Administration, Northeastern University). [In Thai]
- Ruanglae, C. (2013). The role of educational institutions in promoting morality and ethics for students under the Office of Khon Kaen Primary Educational Service Area 1. (Master's thesis. Department of Educational Administration, Graduate School. Mahachulalongkornrajavidyalaya University). [In Thai]
- Si Sa Ket Primary Educational Service Area Office 4. (2017). *Annual Report 2016*. Si Sa Ket Primary Education Area Office 4, Si Sa Ket Province. [In Thai]
- Sri Rattana School Group (2017). *Annual Report 2016*. Sri Rattana School Group Si Sa Ket Educational Service Area Office 4. [In Thai]
- Subyoy S. (2015). *The role of school administrators in the management of moral development in basic education institutions under the Office of Primary Education Area, Kanchanaburi District 2*. (Master's Thesis The field of educational administration, Kanchanaburi Rajabhat University). [In Thai]
- Wanthong S. (2016). *The role of educational institutions in promoting morality Ethics for students of Sri Buddha School Group Samut Prakan Primary Educational Service Area 1*. (Master's thesis, Pathumthani University). [In Thai]